Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 231. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 1-го ГРУДНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 1, 1955. No. 231. VOL. LXII.

НА НАРАДАХ В БІЛОМУ ДОМІ ВИЗНАЧИЛИ НИЗКУ ВИХОВНИХ ЗАВДАНЬ

Вашингтон. — На Виховній Конференції в Білому Домі, в якій взяло участь коло 2,000 учасників, прийняли низку виховних завдань, які повинні здійснювати американські школи. В звіті про ці наради підкреслено, що „видатки на шкільництво — це здорові і потрібні інвестиції для майбутности і добра нашої держави та її громадян". В школах, говориться в цьому звіті, треба змагати до здійснення таких цілей. 1. Дати дітям основні відомості в тому напрямку, щоб вони могли порозумíватися при допомозі знання мови (читання, писання і поправна вимова). Діти повинні пізнати і аритметику та математику, щоб могли практично послуговуватися цим знанням в житті. 2. В школах діти мають навчитися шанувати й цінити демократичну спадщину Америки. — 3. Школярі повинні пізнати громадянські права американців та відповідальність громадян перед державою, а також пізнати американські установи. 4. Діти повинні навчитися, що треба цінити людську гідність та шанувати переконання інших. — 5. Школа повинна навчити своїх вихованків думати та працювати конструктивно і творчо для громади. Всі виховники поділилися на окремі групи, які виносили по 10 і більше членів. Ті групи нараджувалися при 166 окремих столах, а їхні провідники реферували думки більшости, на основі яких зредаговано загальний звіт для уряду. Уряд буде брати до уваги цей звіт у своїх шкільній програмі. Звіт цих нарад матиме шість головних пунктів: цілі шкільного навчання, фінансові справи, потреба шкільних будинків, недостача вчителів, достатня організація шкіл та зацікавлення виховними й шкільними справами. Ці наради виховників так подумані, що на них не можна ухвалювати окремих резолюцій, тільки подати звіт про те, як більшість виховників дивиться на окремі справи, зв'язані з вихованням і навчанням дітей у школах. В першому дні нарад були два протести проти організації цих нарад, які протестанти вважають за недемократичні. Був також внесок, який домагався виступу делеґатів проти сеґреґації в шкільництві, але предсідник не міг дати під голосування цієї резолюції, бо на це не дозволяє правильник конференції. — Представник Крайового Товариства для Поступу Кольорових Народів Кляренс Мічелл із Вашинґтону поставив внесок, щоб делеґатам із Південної Каролайни не звертати коштів подорожі, бо той стейт противиться скасувати расову сеґреґацію в своїх школах. Але голова Конференції Мек Елрой не міг поставити цієї резолюції на порядок нарад, бо на це не дозволяє реґулямін зборів. Після обіду Конференція нараджувалася над тим, як найкраще зорганізувати школи, щоб вони були якнайуспішніші. Обговорювано також справу будови шкільних будинків, щоб не було забагато дітей в одній клясі. Вирішено, що ці справи треба розв'язувати згідно з місцевими обставинами.

Рутер очолюватиме Індустрійний Відділ в об'єднаній робітничій організації

Ню Йорк, Н. Й. — Теперішній голова Конґресу Індустрійних Організацій Волтер П. Рутер буде головою Індустрійного Відділу нової об'єднаної робітничої організації, яка називатиметься АФП і КІО. На це становище висунув Рутера Виконний Комітет на своїх зборах в готелі „Ню Йоркер". Цю пропозицію мусить затвердити спільна Конвенція Американської Федерації Праці і КІО, яка почнеться в понеділок 5 грудня в залі Арсеналу 71-го Полку в Ню Йорку. На основі вплачування вкладок виходить, що КІО об'єднує 4,067,000 членів, отже майже на один більйон менше, як звичайно подавав досі КІО, а АФП має 10,300,000 членів. Об'єднана робітнича організація почне свою працю з фондом у висоті 3,800,000 долярів, з чого КІО дасть 1,280,000, а решту АФП. АФП має дещо зменшені фонди, бо недавно видала 1,000,000 долярів на будову головної кватири в Вашинґтоні.

Нова Партія Піонерів вибирає сенатора Ланґера на кандидата на президента ЗДА

Мілвокі, Вискансін. — Нова політична партія, яка називається Партією Піонерів, вибрала республіканського сенатора з Північної Дакоти на свого кандидата на президента в виборах 1956 року, а на віце-президента вибраний Б. МекКлоскі з Шикаґо. Мек Клоскі є виконним секретарем ґурта Американської Віднови, який підтримує нову партію, хоч сам себе називає безпартійним. Кандидатів вибрали на дводенних зборах, на яких також ухвалили політичну плятформу нової партії. В політичній плятформі Партії Піонерів говориться про поворот до конституційного уряду, економічну реформу, золоте правило в закордонній політиці та безплатну службу здоров'я. Плятформа домагається „демілітаризації та скасування воєн і військового асентерунку". МекКлоскі сказав, що хоч сенатор Лянґ тепер не зовсім здоровий, але, мабуть, прийме номінацію на номінаційній конвенції 25 лютого 1956 року.

В АМЕРИЦІ

● Республіканський конґресмен зі стейту Ню Йорк 80-річний Деніел А. Рід заявив, що кандидуватиме при найближчих виборах, бо почувається дуже добре. Конґресмен Рід під час породожі по Европі цього року захворів був на серце.

● Три члени релігійної секти „Свідки Єгови" засуджені до кари тюрми по два і пів року та до 1,000 долярової гривни за те, що порушили закон про військову службу. Судив їх суд в Балтіморі, Мериленд.

● В Ню Йорку заприсяжено 142 жінки, які на роздоріжжях коло шкіл пильнуватимуть порядку в вуличному коловому русі. Досі 875 жінок виконують цю працю в Ню Йорку, і комісар поліції з них дуже вдоволений.

● ЗДА досі вплатили до Об'єднаних Націй 13,100,000 долярів на технічну допомогу недорозвиненим країнам. Ця країна має ще вплатити 1,900.000 долярів, щоб виповнити свою річну квоту.

● Члени американської делеґації до Об'єднаних Націй збойкотували концерт, який в приміщеннях ОН влаштувала польська комуністична делеґація до ОН в честь Адама Міцкевича з приводу сторіччя з дня смерти найбільшого польського поета.

● Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ демократичний сенатор Волтер Ф. Джордж передбачає, що в 1956 році відбудеться знову конференція Великої Чвірки після того, як президент Айзенгавер відбуде наради з англійським прем'єром Іденом.

● В Сантіяґо де Куба студенти демонстрували в 84-ті роковини екзекуції 8-ох студентів давньою окупаційною еспанською владою, і під час того 10 студентів було поранених. 50 заарештованих.

„Збройна сила ЗДА немає рівної собі в світі"

Маямі, Флорида. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон у промові на зборах Американського Товариства Міських Управ заявив, що „американська збройна сила немає рівної собі в світі", і що ЗДА плянують втримувати її і надалі на цьому високому рівні. „Це триватиме довгі роки, казав Вилсон, поки люди доброї волі в світі зможуть створити такі умови, в яких міг би запанувати справедливий і тривкий мир". Вилсон сказав, що не можна встановити окремої дати і подати спосіб можливого ворожого нападу. Секретар оборони сказав, що він не розчарувався Женевською конференцією, бо не сподівався надто багато від неї. Та, на думку, Вилсона, важний є не „дух Женеви", тільки те, що народи всіх держав, отже також і тих за залізною заслоною, хочуть миру, а не війни. Тепер ЗДА можуть бути заатаковані, і тому вони мусять мати збройну силу, яка відстрашувала б ворога від атаки, і яка могла б легко відбити напад ворога та належно йому відплатитися, коли б все ж таки він відважився напасти на цю країну.

Літак знищив шість домів і спричинив смерть кільканадцятьом особам

Фербенкс, Аляска. — Турбомоторовий літак типу Ф-84 під час злету з військового летовища не міг піднестися вгору і налетів на доми, на яких експльодував. Внаслідок цієї експльозії загорілися доми і були жертви в людях. Згинув пілот літака і ті особи, які жили в домах. В цих домах мешкали родини летунів. Між жертвами катастрофи досі пізнали троє дітей і одного сержанта. Число знищених домів становить шість, а число вбитих осіб досі невідоме. Гадають, що згинуло кількандцять осіб (від 11 до 14). Рятункова акція була утруднена, бо температура виносила 26 ступнів нижче зера.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ЗАГАЛЬНЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ ПРОБЛЕМАМИ І РОЛЕЮ УНС

Серед американсько-української спільноти помітно збільшується загальне заінтересування проблемами Українського Народного Союзу та його ролею в громадському житті — стверджує п. Д. Галичин, головний предсідник УНСоюзу, відвідавши впродовж минулого тижня наші громади в Рачестері, Боффало, Гемтремку, Дітройті та Виндсорі у Канаді. Доказом цього може послужити численна участь представників не тільки УНСоюзу, але й загалу громадянства у вічах і нарадах, які від відбув та на яких він виступав під час відвідин, як і в дебатах та запитах, які йому на цих вічах ставлено. Темою доповідей п. Галичина був саме УНС та його роля в нашій спільноті. Віче в Рачестері відбулось в середу 23-го листопада в залі Українсько - Американського Клюбу в приявності багатьох представників 8-ох місцевих Відділів УНС та громадянства. Зборами проводив місцевий головний радний УНС, п. Василь Гуссар. У п'ятницю 25-го листопада подібні наради відбулись у Боффало в церковній залі. На нарадах, якими проводив голова найбільшого місцевого 127-го Відділу УНС, п. Ілля Була, були приявні представники трьох місцевих Відділів УНС, одного Відділу з Лакавани та представники громадянства. Чергового дня, в суботу 26-го листопада, збори відбулись в Гемтремку в „Українській Хаті", заповнений представниками всіх місцевих Відділів та Відділів з Дітройту, як і громадянства. Зборами проводив головний контролер п. Іван Іванчук, а з доповіддю, крім п. Галичина, виступав теж головний контролер УНС інж. Вол. Коссар. На нарадах був приявний теж місцевий гол. радний УНС п. Вол. Дідик і на цих нарадах представлено приявним нового організатора УНС на Дітройтську округу, д-ра Дениса Квітковського. В неділю після полудня голова УНС п. Д. Галичин був приявний та виступав на Листопадовому Святі в Дітройті, влаштованому цим разом спільно обидвома місцевими Відділами УКК та Федерацією Американців українського походження. Приявних на Святі понад 1000 осіб. Перед Святом вудбулись у приявності п. Галичина наради Відділів УКК. Того самого дня, в неділю 27-го листопада ввечорі відбулось ювілейне Свято УНС, старанням місцевого і сусідніх Відділів УНС та з участю громадянства. Святом проводив інж. В. Зелений, а промовляли, крім п. Д. Галичина, головні урядовці УНС інж. Вол. Коссар, п. Ів. Іванчук та п. Вол. Дідик, як теж п. Зорич, секретар найбільшого в Канаді 432-го Відділу УНС, з Торонта. Цікаво ствердити, що в усіх випадках на всіх цих нарадах приявні підкреслювали і одобрювали інтенсивну і корисну працю централі УНС, звертаючи рівночасно увагу на недомагання та необхідність відповідного пожвавлення організаційної і загально-громадської праці в місцевих Відділах УНС.

СНІГОВІЇ І МОРОЗИ У СХІДНИХ СТЕЙТАХ ЗДА

Арктичні холоди принесли для східних стейтів ЗДА справжню північну зиму. На вулицях Боффало, Н. Й., сніговії припинили автовий рух і примусили власників і пасажирів авт залишати їх серед дороги.

ДОЛЛЕС ЗАКЛИКАЄ ДО ПОМІРКОВАНОСТИ В КРИТИЦІ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відчитав на вступі своєї останньої пресової конференції, яку відбув в середу 30 листопада, приготовану деклярацію в справі розглядування закордонно-політичних питань в ході виборчої кампанії в 1956 році. Доллес передбачує, що буде неможливо минути її і поручав в ім'я добра держави — триматися поміркованого тону та обмежуватись до конструктивної критики. Запитаний журналістами, що він розуміє під конструктивною критикою, він сказав, що це — дораджування кращих метод від тих, що їх уживано в минулому часі. Державний секретар підтримав свій заклик пригадкою, що вороги Америки „не підуть на ферії" і не залишать повної свободи для полагоджування внутрішніх американських справ, тільки можуть використати невідповідну полеміку на тему закордонної політики для власних цілей. Тому державний секретар наполегливо поручає продовжування двопартійної закордонної політики також у виборчому періоді, при чому покликався на чільних демократичних діячів, особливо сенатора Джорджа і конґресмена Ричардса, а також демократичного сенатора Менсфілда, як на тих, що не тільки кооперували з теперішнім республіканським урядом, але брали активну участь у формуванні американської закордонної політики. Напр. сен Джордж одверто підтримав ідею конференції „на вершинах" і цим у великій мірі спричинився до рішення уряду відбути таку конференцію. Ідучи по цій своїй принциповій лінії, державний секретар відмовився коментувати різні критичні вислови, що в останньому часі впали під адресою закордонної політики уряду, бо, мовляв, він не хоче встрявати в полеміку, ведену з партійного становища. Він підтримав становище республіканців, що його вони займали в закордонно - політичних справах впродовж трьох попередніх виборчих президентських кампаній, себто в р.р. 1944, 1948 і 1952. Доллес відмовився відповісти на питання, чи правдою є, що през. Айзенгавер звернувся листовно до маршала Чіянґ Кайшека, щоб Національний Китай не закладав свого „вета" в Раді Безпеки ОН проти прийняття туди Зовнішньої Монголії. Державний секретар твердив, що ЗДА все ще зберігають в своїх руках ініціятиву на Середньому Сході, хоч признав, що Совєти своїми виступами на Середньому Сході в останньому часі роблять враження офенсиви. Але невідомо, він зазначив, які реальні совєтські пропозиції дійсної допомоги тамошнім народам криються за совєтськими усміхами. В справі Німеччини Д.-Ф. Доллес вказав на два дальші шляки діяння: постійного натиску на Совєти і мобілізування публічної опінії всього світу в користь об'єднання Німеччини та скріплювання европейської єдности з остаточною ціллю „З'єдинених Держав Европи".

Націоналістичний Китай хоче таки бльокувати прийняття зовнішньої Монголії до ОН

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Націоналістичний Китай, не зважаючи на суґестії офіційних американських кіл, щоб між 18 новими кандидатами прийнято також до ОН Зовнішню Монголію, пропоновану совєтським бльоком, вирішив таки заявитися в ОН проти цього прийняття. Деякі часописи подали навіть вістку, що в цій справі апелював двічі до китайського націоналістичного уряду сам президент Айзенгавер, але урядові чинники у Вашинґтоні цього не підтвердили. Все ж таки існує переконання, що в цьому напрямку був натиск З'єдинених Держав на націоналістичний Китай, бо ЗДА хочуть якось вийти з тієї безвиході, в яку увійшла справа прийняття нових держав до ОН, в тому тринадцять, запропонованих заходом і п'ять (включно з Зовнішньою Монголією), запропонованих совєтським бльоком. Представник Канади в ОН запропонував, щоб прийняти до ОН всі запропоновані кандидатури разом, на що погодилися вже і З'єдинені Держави, які вирішили не опонувати проти прийняття комуністичних держав таких, як Альбанія, Угорщина, Болгарія і Румунія. Єдиною перешкодою проти такого вирішення справи є рішуче становище націоналістичного Китаю, який ніяк не хоче погодитися на прийняття Зовнішньої Монголії.

Не побачили того, що хотіли бачити і вертаються ображені до Москви

Ню Йорк. — Після совєтських „хліборобів", „будівельників" і „журналістів" відбуло поїздку по ЗДА два совєтські „експерти від автоматизації", зацікавлені головним чином у методах механізації праці в американських фабриках. Із вислідів поїздки вони цілком незадоволені і вирішили вертатися до Москви. Під час пресової конференції в Ню Йорку, влаштованої Американським Товариством Інженерів Механіки обидва совєтські „інженери" В. П. Лукін і Г. П. Казанський заявили, що їх опроваджувано по американських фабриках з такою скорістю, що вони не мали можливости до нічого придивитися і, крім того, їм не показано всього того, що вони хотіли бачити. Обидва вони хотіли приглянутися спеціяльно системі автоматизації праці, застосовуваної в деяких американських фабриках. Опроваджувано совєтських інженерів по фабриках трохи скоріше тому, бо, як стверджено під час останніх відвідин совєтських „спеціялістів" у ЗДА, всі ці експерти намагаються підглянути технічні подробиці і позаписувати і навіть повідрисовувати всі важливіші деталі, щоб потім їх використати в себе. Дехто думає, що з допомогою різних спеціялізованих делеґацій Совєти ведуть явну шпигунську індустрійну й економічну розвідку і дуже часто здобувають від гостинних і легковірних господарів такі інформації, що їх не могли б добути навіть з допомогою своїх секретних аґентів.

У ФРАНЦІЇ НАСТАЛА НОВА КРИЗА УРЯДУ

Париж. — Французький парлямент висловив 318 голосами проти 218 недовір'я прем'єрові Едґарові Форові. На більшість, ворожу теперішньому французькому урядові, склались комуністи, соціялісти, де-голісти й більшість спів-партійців Фора, соціял-радикалів. Зрештою, майже всі 12 партій, заступлених в парляменті (включно з групою „безпартійних") були в більшій або меншій мірі розколені при голосуванні, за винятком комуністів і соціялістів, які всі одностайно голосували „проти" внеску на довір'я. Таким чином у Франції впав 23-ій уряд, існуючий від кінця останньої війни, себто за т. зв. Четвертої Республіки. Тому, що французька конституція каже, що коли впродовж 18-ох місяців в той сам спосіб проваляться два уряди, то другий з черги прем'єр має право зажадати від президента Республіки розв'язати парлямент і розписати нові вибори, — виринула можливість розв'язання теперішнього парляменту й переведення в січні 1956 нових виборів. До того часу урядував би мабуть теперішній уряд, але без права намічувати нову політику, чи робити такі акти, які вимагають апробати збоку парляменту. Таким чином, напр., уряд відкликав прийняте рішення вислати до Ню Йорку члена уряду П'єра Жіля для підтримання на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй пропозиції Едґара Фора, щоб усі великі держави перевели зменшення своїх військових бюджетів, а защаджені на тому суми використали для поправи життьового стандарду своїх громадян. Так само Мендес - Франс, попередній прем'єр і завзятий противник Едґара Фора, хоч його співпартієць, відкликав заповіджену подорож до Америки, де мав виголосити кілька промов. Президент Коті, як також уряд Фора, почали негайно нараджуватись і вести розмови з різними чільними політичними діячами Франції, як розв'язати створену ситуацію. У Франції нема звичаю, щоб през. розв'язував парлямент і наказував вибори в непреписаному терміні. Останній такий випадок був ще у 1877 році, коли перший президент Третьої Республіки маршал МекМагон розв'язаав парлямент. Його посуджували в диктаторських амбіціях і тому від того часу цей спосіб розв'язування кризи став непопулярний. Якщо тепер розв'язано б парлямент і розписано нові вибори за старою виборчою ординацією з початком січня 1956, то це була б поразка опозиції, веденої під проводом Мендес-Франса, яка властне хотіла оминути передчасних виборів, не будучи до них ще приготованою. В усякому разі, я 24-та з черги політична криза у Франції впродовж 10-ти років — не скріплює політичного престижу Франції, ані не помагає їй скріпитись внутрі — доходять до висновку пресові коментарі.

СССР ніби закінчив окупацію Східнього Берліну

Берлін. — Совєтський генерал Діброва, дотеперішній командант совєтської окупаційної зони в Берліні, заявив американському генералові Дашерові із Західнього Берліну, що в Східньому Берліні нема вже совєтського окупаційного режиму, бо Східній Берлін є столицею „суверенної" Німецької „демократичної" республіки. Ця заява викликала здивування і протест збоку генерала Дашера, який заявив, що західні великодержави стоять далі на становищі поділу Берліну на 4 окупаційні зони і роблять відповідальними Совєти за те, що діється в Східньому Берліні. Генерал Дашер персонально склав на руки генерала Діброви писемний протест проти затримання на кілька годин східньо-берлінським поліцистом двох американських конґресменів, дружини одного з них і американського старшини, що їм товаришив тоді, коли вони поїхали на цвинтар поляглих американських вояків, положений у східній частині Берліну. Ген. Діброва врешті погодився, що американські військові авта, вивіновані в радіотелефони, не будуть зупинювані, якщо на терені Східнього Берліну не будуть ведені тими радіотелефонами ніякі розмови. Ген. Дашер заповів, що видасть відповідний приказ не вести радіотелефонічних розмов з американських військових авт з терену Східнього Берліну, але заявив, що такі американські військові авта далі їздитимуть до Східнього Берліну і не дозволять більше, щоб їх затримувано.

Совєти пропонують ...припинити проби з атомовими бомбами

Лондон. — Совєтський уряд запропонував західнім державам взаємний договір в справі припинення проб з атомовими і водневими бомбами. Пропозицію цю передано кілька днів після того, як самі Совєти перевели в себе велетенську пробу з новою, здається, водневою бомбою. В західніх політичних колах трактують цю совєтську пропозицію як маневр, обрахований на те, щоб заспокоїти опінію Індії і Японії, схвильовану кожною атомовою пробою і водночас здобути для Москви прихильність за її „миролюбність". У совєтській пропозиції сказано, що Совєтський Союз готовий припинити випробовування атомової зброї, якщо інші держави, які виробляють цю зброю, погодяться зробити те саме. Західні уряди, між ними й американський, розглядають совєтську пропозицію. Державний секретар ЗДА Доллес заявив у зв'язку з цим, що припинення чи неприпинення спроб з атомовою зброєю пов'язане тісно з безпекою ЗДА й охороною миру та свободи у світі.

В СВІТІ

● На бенкеті на честь французького прем'єра Едґара Фора в його родинному місті панував напередодні його упадку такий песимістичний настрій щодо тривкости його уряду, що заражений цим настроєм один промовець висловив таке бажання: „Щоби ваш наступник так добре працював для Републіки, як Ви". На це Едґар Фор з гумором відповів: „Не лишцює небіщикам відповідати на похоронні промови в його честь".

● У Польщі уряд повів пропаґандивну кампанію проти пияцтва, яке прийняло загрозливі розміри. Загальної проґібіції не введуть тому, що ця сателітна держава має великі зиски від алькогольного промислу, бо польські горівки належать до експортових товарів. Але біля деяких фабрик і на деяких залізничних стаціях перестали продавати горівку.

● У Манілі, столиці Філіппін, військові чинники викрили комуно - китайську змову, яка мала на цілі опанувати все китайське шкільництво на Філіппінах. Комуністи плянували перепачковувати щораз більше своїх учителів і аґентів до філіппінського, зокрема китайського, шкільництва та зробити саме школи комуністичною фортецею. Арештовано 64 особи. Стверджено тісний контакт комуністів на Філіппінах з комуністичним урядом в Китаї.

● В Ослью, столиці Норвегії, судили 5-х юнаків, які в минулу п'ятницю вкинули до саду совєтського посольства бомбу. 4-х звільнено, а одного засудили на 2 тижні в'язниці. Від тієї бомби ніхто не потерпів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОБЛЕМА БЕЗПЕКИ

Із зникненням ілюзійного „духа Женеви" та новими проявами „холодної війни", проблема безпеки прийшла знову на перше місце денного порядку в міжнародній політиці взагалі, й у відповідальній за міжнародну безпеку американській політиці зокрема. Відомо бо, що основною метою американської політики є зберегти мир. В останніх двох роках цю політику сформульовано, як „мир через силу", підкреслюючи і наголошуючи її ще офіційними заявами про негайну і нищівну „відплатну акцію" на випадок, якби Москва поважилась цей мир порушити. В таких обставинах народи Заходу могли мати деяку впевненість щодо своєї безпеки. Америка й уся оборонна система Заходу розпоряджає величезною військовою могутністю, з якої не кожний навіть може здати собі справу. Адмірал Ступм, командант американської фльоти на Пацифіку, з кінцем минулого тижня заявив, що американські збройні сили можуть тепер зустріти і дати собі раду з кожною совєтською атакою в кожній хвилині і в кожній частині світу. Це, звичайно, дає відповідне почуття безпеки.

Тим часом, деякі інші факти і здогади можуть захитати такою впевненістю безпеки. Діло бо в тому, що при наявності страхітливої модерної зброї масового знищення вже перший удар може цілком спаралізувати не тільки можливість „масової відплати", на якій базує свою мирну політику Захід, але й будь-яку дальшу оборону. Цю нову загрозу мали виявити воєнні маневри, що відбулися в цій країні в половині листопада. Вони саме — згідно з інформаціями відомого журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" — мали видвигнути „драматичну проблему", що сьогодні будь-яка країна, включно з Америкою ,не може дозволити собі на очікування та прийняття „першого удару", бо існує поважна небезпека, що саме такий перший удар може бути теж і нищівно-останній.

У дотеперішніх війнах кожна, навіть найсильніша початкова атака, була тільки початком і навіть такий великий удар, як японський на Перл Гарбор в останній війні, не міг захитати поважно оборонною спроможністю заатакованого. Сьогодні ситуація змінилася. Згадані маневри виявили, що в атомовій війні одним ударом можна б знищити приблизно 80% оборонної спроможности і вирішну ролю гратимуть дослівно мінути. Радарові сигнали, що мали б попередити про налет швидших від голосу ворожих літаків, автоматично не пускають в рух всієї оборонної машини, бо хтось мусить видати відповідний наказ. Тим часом, одна хвилина вагання може перерішити справу. Крім того, радарові сигнали можна „збаламутити" і вони самі ще не можуть „сказати", чи йде направду про масову і рішальну атаку ворога, чи тільки про „випадок". В додатку, таке рішення, що відноситься до атомової війни, може вийти тільки з Білого Дому, а що сталося б, якби в такій рішальній хвилині можливість порозуміння завела? Отже, небезпека в тому, що у швидкому самообороннoму рішенні Америка могла б, реагуючи навіть на припадок, що виглядав би на масову ворожу атаку, зареагувати в той спосіб, що практично вона сама почала б атомову війну, або ж знову, стримуючись з рішенням, щоб не зробити такої трагічної помилки, могла б довести до того, що вона сама дістане той перший і рішальний удар.

Який вихід з такого положення і такої загрози? Задовільної відповіді на це шукають тепер стратеги і політики. В гру бо входить не тільки можливість атаки на Америку, але й на союзні країни, входять проблеми моралі та безліч всяких інших, і всі вони ставлять під великим знаком запиту саме цю основну проблему безпеки не тільки для однієї країни, але й для усього світу та його цивілізації. Звичайно, цю загрозу міряється максимальними можливостями, які сьогодні можуть ще не існувати в Совєтському Союзі, але яка ґарантія, що вони не існуватимуть завтра або за рік? Що більше, існує багато познак, що саме на такий перший і рішальний удар Кремль може розраховувати і до нього приготовлятись, знаючи, що Захід найвище готовиться до того, щоб такий перший удар прийняти і на нього зареагувати, але ніколи на те, щоб його завдати. Поважною перешкодою в таких калькуляціях Москви можуть бути американські бази навколо Совєтського Союзу, а намагання совєтської дипломатії добитися того, щоб Америка ці бази зліквідувала, хоч Кремль знає, що сама Америка війни не зачне, тільки збільшують підозріння, що Москва всіма можливими способами приготовляє такий несподіваний перший і рішальний удар.

Відрадним явищем у цій страшній загрозі є те, що західній світ, зокрема Америка, здає собі з того справу, бо вже сама свідомість загрози поважно зменшує небезпеку.

ПРОТИ РАСОВОГО ПОДІЛУ

Від закінчення Громадянської Війни в цій країні минуло 90 років, але питання рівности негрів із білими — однаково в площині теорії, як ще більше у практиці — все ще не втратило своєї актуальности. Інакше й не може бути: адже невільництво тривало в цій країні близько 350 років і воно мусіло залишити глибокі сліди на способі думання й відчування, на звичаях і всьому щоденному житті так білих, як і чорних, і викорінення всіх тих навичок мусить вимагати багато десятиліть.

Перших 20 негрів спровадив один голляндський іміґрант до Джеймставну в 1619 році, саме на кілька місяців перед приїздом „Мейфлаверу" до Плимуту з першими „пілігримами". Приплив африканських негрів до Північної Америки, як невільничої робочої сили, тривав упродовж двох сторіч. Їх було так багато, що спершу їх відсоток у відношенні до білого населення все більшав і насправді щойно в 20-му сторіччі почав меншати. У 1790 році було в країні 757,208 негрів на 3,929,214 осіб усього населення, отож вони становили майже одну п'яту всього населення. У 1930 році було в ЗДА 11,891,143 негри на 122,-775,046 населення, отже вже менше одної десятої всіх мешканців країни. За останнім переписом населення з 1950 року негрів було кругло 15 мільйонів на кругло 150 млн. населення, себто кругло 10%. За останніх 5 років населення ЗДА зросло на кругло 10 мільйонів душ, при чому відсоток негрів дещо підвищився, особливо ж у сумі з іміграцією порторіканців у східніх стейтах. З хвилиною оприлюднення Еманципаційної Декларації було в ЗДА кругло 4 мільйони негрів, щодо яких ця Декларація стосувалась. Помилково було б думати, що ця Декларація викликала ентузіязм серед усіх тодішніх американських негрів і всіх їх з місця ущасливила. В масі вони були ще настільки залежні від білих, не тільки матеріяльно, але й духово, що треба було довгого-довгого процесу зміни соціяльно-економічного устрою, виховання й ступневого переходу на інший спосіб думання і життя, щоб расова рівність могла набрати дійсно реальних форм і реального змісту.

Відомо, що в північно-східніх стейтах, інших своєю економічною структурою від південних та інших у своєму принциповому підході до цієї проблеми, що й виявилось в гаслах Громадянської Війни, — процес вирівнювання пішов далеко швидше й гладше, і деякі явища, які існують ще сьогодні в деяких південних стейтах, у північних стейтах вже незрозумілі й подобають на казку. Тому, напр., північно-американська публіцистика, вичисляючи 3 найсумніші події у 1955 році, називає поміж ними звільнення лавою присяжних у стейті Мізурі від вини і кари двох вбивників негритянського юнака, який буцім то зважився взяти за руку дружину одного з них, співвласницю „ланченетти", та сказати несмачний жарт під адресою її краси. Звільняючий присуд лави присяжних, зложеної виключно з білих громадян, — це не справа законодавства, а настроїв місцевого громадянства. Державне законодавство в ЗДА йде суворо по лінії зрівнювання рас. З настроями широкої білої публіки в південних стейтах бореться теж Церква. Єпископ Джуль Женмар у стейті Луїзіяна ексикомунікував в минулому тижні три білі католицькі жінки за те, що вони побили негритянську вчительку за навчання катехизму негритянських і білих дітей в спільній клясі. Духовник в місцевості, де білі матері шкільних дітей протестували проти навчання релігії білих і чорних школярів у тій самій клясі, не піддався теророві, лиш припинив узагалі навчання, щоб не наражувати вчителів на насильство збоку расових фанатиків. Найвідважнішим і рішучим виявом трактування рас порівно, було одноголосне (9:0) рішення Найвищого Суду з 17 травня мин. року про скасування расової сеґреґації в публічних школах, як суперечної з Конституцією.

До того часу обов'язував принцип „відокремлено, але рівно", прийнятий Найвищим Судом в 1896 році. Згаданий вище новий вирок Найвищого Суду скасував той принцип, покликавшись на 14-ий додаток до Конституції, який передбачає, що в ні одному стейті „не можна внутрі його юрисдикції відмовити ніякій особі рівної охорони збоку законів". Рішення Найвищого Суду з мин. року вимагає ще зміни законодавства в різних південних стейтах і воно переводиться назагал гладко, якщо не рахувати таких винятків, як згаданий випадок із Луїзіяни. Тепер цей процес расового зрівнювання зробив знову один великий крок вперед. Міжстейтова Торговельна Комісія, яка існує від 1887 року і має нагляд над транспортними засобами з міжстейтовим засягом, видала розпорядок, щоб у всіх міжстейтових поїздах й автобусах та на залізничних і автобусових стаціях, що обслуговують міжстейтову комунікацію, скасувати окремі місця для білих і чорних. Цей розпорядок має бути переведений в життя до 10 січня 1956 року. Він, правда, не торкається комунікаційних зособів внутрі стейтів, які підлягають місцевим чинникам, але безумовно вплине на скасування расового поділу також в поїздах і автобусах, що курсують в різних південних стейтах, де все ще живе традиція расових різниць.

Проти расової дискримінації веде вперту й послідовну та надзвичайно успішну боротьбу негрська „Крайова Асоціяція для Поступу Кольорових Людей". Вона заскаржила 13 залізничних компаній в південних стейтах за шкоди, нанесені неграм, що їх примушується сидіти на відокремлених від білих осіб місцях. Та сама організація спонукала одного негра заскаржити до суду автобусову компанію за те, що його викинули в дорозі з автобусу, коли він відмовився пересістись на заднє місце, як автобус в'їхав на терен південного стейту, де обов'язує ще расова сеґреґація. Міжстейтова Торговельна Комісія ствержує в своєму розпорядженні, що всі пасажири мають повне право користуватись всіми тими самими вигодами комунікаційних засобів та що стосування расового припису в ділянці комунікації „є в теперішніх умовах річчю нерозумною". Цей розпорядок є по суті доповненням попередніх судових присудів, які касували расовий поділ у публічних парках і садах, на морських пляжах та в усіх льокалях публічної розваги.

Ясно, що механічні розпорядки мають тільки тоді дійсну вартість, коли вони є вже вислідом і тільки формальним та законним завершенням внутрішнього духового процесу. Той процес перейшов вже в масі американської нації в користь рівности рас. Коли ж ще тут і там зберігаються давні забобони, то вони все більше бліднуть і зникають. Тільки большевики у своїй злобній і фальшивій пропаґанді стараються роздувати й узагальнювати окремі вибрики расових фанатиків. Освічені й розумні негри самі виступають проти такого узагальнювання, розуміючи, що воно шкодить не тільки цілій американській нації, але й християнському й демократичному принципові рівности всіх рас.

Д-р Кость Кисілевський

УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ НТШ В ЗДА

За нами рік праці в цій новій науковій установі. Годиться зробити підсумки її та поставити суттєве питання: чи треба нам тут її, чи ні. У відповіді хай говорять правдиві дані, а не здогади та пропаґанда. На їх правдивість НТШ має в своїм архіві оригінальні підписи учасників і слухачів УУ та протоколи засідань професорської ради.

Університет українознавства (УУ) був заснований з ініціятиви Асоціяції професорів УВУ в ювілейному році НТШ. Організаційні збори УУ відбулись 4 червня 1954 року. Взяли в них участь представники НТШ, УВУ, УТГІ, КоДУСу в ЗДА, Пласту, СУСТА, молодші і старші дослідники в ділянці українознавства. Головною ціллю нової установи було допомогти нашим студентам американських університетів і колеґій, а також всім зацікавленим доповнити та поширити всебічно студії над Україною, її минулим і сучасним.

Восени 1954 р. УУ почав працю, прийнявши покищо циклічну форму, влаштовуючи курси та семінарі. Вироблено та затверджено статут УУ, вибрано комісію професорів для відання його справами в особах: О. Андрушків, М. Зайцев, К. Кисілевський (тимчасовий керівник), В. Лев, В. Січинський, Р. Смаль-Скоцький, М. Шлемкевич, та запрошено Ю. Фединського на секретаря. Ця комісія відбула 5 сесій для організаційних і методичних справ. Схвалено реґулямін УУ, 8-семестральну систему викладову та семінарійну, з кінцевим (дипломовим) іспитом та евентуальними колоквіями. Заведено для діловодства п'ять виділів, а саме: 1) мовно-літературний, 2) історично-правний, 3) мистецький, 4) публіцистичний, 5) економічний. Кожен виділ мав свого керівника. Врешті на початку нового академічного року 1955/56 вибрано директором УУ В. Лева, секретарем Ю. Фединського, і попередніх керівників окремих виділів.

Впис студентів, проголошений двічі в пресі та летючках, не мав бажаного успіху. Тому прийнято засаду безплатних викладів і вільних слухачів, що кожночасно складають свої підписи на реєстраційних документах. Комісія наладнала зв'язок із студентами і Пластом на зустрічах. Впродовж двох перших семестрів відбулося п'ять курсів у двадцяти днях, що в цілому мали 66 лекцій по 45 хвилин, та 6 двогодинних семінарів, отже 12 лекцій. На всіх лекціях було 853 слухачі, тобто пересічно по 11 на кожній. Виклади відбувались в світлицях Дому української культури при НТШ в Ню Йорку, 302-304, Захід 13 вул.

Зимовий семестр мав три курси: 25-28 листопада 1954 з інавґурацією; 24, 26-29 грудня та 4-7 лютого. Весняний семестр: 8-11 квітня та 17-19 червня 1955. Семінарійні праці відбувались в лютому й березні по суботах в бібліотеці НТШ, де студенти знайомились з відповідною літературою до студій.

Подрібно то було так: 1) на мовно-літературному виділі було 12 лекцій з мовознавства, 9 з літератури та 4 на семінарі. Викладали: П. Ковалів: Вступ до історії української мови; К. Кисілевський: Українська народна мова; Г. Костюк-Подоляк про О. Олеся й модерну поезію в світлі української совєтської критики 20-их рр.; В. Лев про українське письменство після першої світової війни. 2) На історично-правному виділі було 8 лекцій та 2 семінарійні лекції. Викладали: М. Андрусяк про українську історіографію, про княжу добу; о. М. Ваврик про Москву — третій Рим в теорії й дійсності; з права: Б. Цюцюра про державну конституцію СССР, Ю. Фединський про деякі проблеми із сучасного права. 3) На мистецькому відділі було 15 викладів і 4 лекції семінара. Викладали: В. Січинський вступ до історії українського мистецтва, Д. Горняткевич про народне мистецтво, І. Соневицький про історію української музики, Б. Берест-Ковалів про початки українського кінофільму та про театральне мистецтво. 4) На публіцистичному виділі М. Шлемкевич мав 8 лекцій на тему: Впровід до історії української публіцистики, про філософію публіцистики. Він провадив теж один семінар. 5) На економічному виділі було 14 лекцій. Викладали: М. Зайцев про джерела енерґії на Україні; М. Величківський про сільське та промислове господарство, зокрема про колгоспи.

Між слухачами, крім студентів, бували часто старші громадяни, переважно дослідники українознавства з метрополії та околиць. Пластуни і пластунки відвідували виклади постійно. До найточніших належали студентки, наприклад, М-р Ярослава Ковалюк, родом з Буковини, абсольвентка Колумбійського університету, Христина Загайкевич з Перемишля, студентка історії вСитон Гол університеті, Дарія Зайферт, студентка Гантер-колеґії, родом з Лемківщини, Христина Макарушка, студентка мовознавства з Бруклина, Леся Храплива, абсольвентка (мастер) природи в Колумбійському університеті, Аркадія Оленська, студентка мистецтва, О. Полтавченко, Т. Шарко, абсольвентка хемії, Віра Левицька, студ. хемії в Нюйоркському університеті; із студентів: Іван Гута, абсольвент економії в Мюнхені, студент Колумбійського університету, д-р Олександер Соколишин; д-р С. Демидчук, І. Керницький, Ю. Фединський, І. Загайкевич та інші.

І коли після однорічного тривання зайнять в УУ виросло нове питання, чи не треба б нам приготовити майбутніх інструкторів та вчителів на курсах українознавства в середніх школах, то УУ заявив готовість і в біжучому академічному році буде давати лекції наших педагогів та дидактиків, щоб дати змогу студентам оволодіти цією ділянкою.

Все те говорить про велике завдання УУ. Все те дає притакливу відповідь на поставлене питання, чи треба нам тут тієї установи. Бо як би тільки щороку ми виховали невелике число (наприклад, 10) наших майбутніх заступників на становищі українознавців, ми мали б загально великий успіх на майбутнє. Наростає нове покоління україністів, що поруч доброго

(Закінчення на 3-ій стор.)

П. А.

ТРЕБА РОБІТНИКІВ

Лондон. — Потреба робітників становить проблему не тільки в Англії. Розмах індустрії після другої світової війни вимагає робочої сили. І хоч раціоналізація та автоматизація в деяких ділянках індустрії дозволяє держати виробництво на високому рівні при зменшеному числі робітників, зате попит на робочу силу зростає в інших галузях господарства — це вугільна промисловість і транспорт. Розширена індустрія вимагає більше вугілля, для перевозу товарів треба добре наладнаного транспорту. Але виявилося, що за 1955 рік вугільна промисловість зменшила видобування вугілля на 3 мільйони тонн! Одна з причин цього упадку — недостача робочої сили. На залізницях Об'єднаного Королівства бракує коло 2,000 робітників, яких треба прийняти на службу негайно, якщо держава хоче удержати транспорт в порядку. Крім того, потрібні тисячі людей для обслужування автомобільного транспорту.

Здавалося б, що недостачу робочої сили легко задовольнити довозом робітників із тих країн, де є надвишка серед робітництва. Ці країни — Австрія, Італія та заморські частини Британської Імперії, як, напр., Джамайка і ін. Але проти довозу робітників у Британію з інших країн виступають англійські професійні спілки. Провідники і члени цих спілок бояться, що через наплив чужої робочої сили може настати в Британії безробіття. Вони пропонують збільшити платні у вугільній індустрії та в інших індустріях, де бракує робочої сили. Тоді, мовляв, люди з більшою охотою підуть на працю в вугільні копальні, де робітників бракує найбільше. Однак, чи не буде це політика „Охрімової свити": краяти поли, щоб латати рукави? Бо на місце робітників, що перейдуть з праці менше плаченої до більш вигідної, не знайдеться робочих рук, бо їх у цій країні не вистачає. Якщо професійні спілки будуть стояти на своєму — не допускати довозу робітників із чужих країв, — то вугілля в Британії буде менше, транспорт буде невистачальний і все народне господарство буде загрожене.

Можна було б надіятися, що ці дефекти будуть скоро зліквідовані рішенням здорового розуму — робітничих організацій і підприємців (вугільна промисловість та залізниці в Британії належать державі). Однак, розв'язання цієї проблеми не таке легке, бо в цю справу вміщується „третя сила". В Англії кожний знає, що секретарем професійної спілки гірників (одна з найбільших проф. організацій) є Артур Горнер, переконаний комуніст. Оскільки кожний комуніст, поза Росією, має дві „батьківщини" — одну, де він народився і живе, а другуціннішу, в Москві, то комуніст на високій позиції в професійному русі є дуже небезпечний: він може виконувати директиви Москви на шкоду своєї „менш цінної" батьківщини. Ніхто не може сказати, що промисловий розвиток Британії є в інтересі Москви. Отже, висновок ясний. Тому англійські комуністи, що діють в професійних організаціях, хоч в ідеї великі „інтернаціоналісти", ведуть зовсім шовіністичну пропаґанду проти чужих робітників, зокрема, проти італійців, хоч між італійцями дуже багато комуністів. Тактика московського „центру світової революції" дуже гнучка.

АНІ ВІСТКИ ВІД ВАС...

Ані вістки від вас ми не маєм.
Наші дні не такі, як колись.
— Чи ви дома, чи десь за Алтаєм?
Мій синок за вас нині моливсь...
Чую рук твоїх, батеньку, дотик,
Наче легіт лисот, — на чолі...
І не смію поглянуть навпроти
І устами торкнуть мозолі...
І мов бачу вологости відсвіт
У очах, моя мамо, твоїх...
— А твій син десь в широкому світі,
Так далеко від тебе відбіг...
І мисль чорно кружляє, як ворон...
Ти даремно її не зови!..
—А два внуки в священній покорі
Тихо шепчуть за вас молитви.

В. ЛЕСИЧ

Д-р Володимир Ґалан
Екзекутивний директор ЗУАДКомітету

ЗВІТ

з праці Злученого Українського Американського Допомогового Комітету за час від 1 січня 1953 року до 30 вересня 1955 року

на П'ЯТИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ ЗУАДК 12 листопада 1955 року в готелю БЕЛЬВЮ-СТРЕТФОРД у Филаделфії.

(1)

Хвальні Збори!

Це вже п'ятий раз доводиться мені звітувати перед Вами з праці Вашої Установи — Злученого Українського Американського Допомогового Комітету: виказати успіхи і недоліки та й спільно намітити програму дальшого діяння.

Згідно з постановами Четвертих Загальних Зборів ЗУАДКомітету з 21 і 22 лютого 1953 року, як теж згідно з директивами Дирекційної Ради ЗУАДКомітету з 25 лютого 1953 року і теж з 24 і 25 жовтня 1953 і 25 вересня 1954 року праця ЗУАДКомітету була охоплена в загальному такими напрямними:

1) Переселення якнайбільшої кількости українських втікачів-еміґрантів з Европи, головно з Німеччини, Австрії, як теж з Бельґії і Франції до заокеанських країн поселення, головно до З'єдинених Держав.

2) Допомога українським втікачам-еміґрантам в Европі — тим, які з різних причин не зможуть переселитись до країн нового поселення, що мала йти в трьох головних напрямках: а) матеріяльна допомога потребуючим; б) поміч нашим еміґрантам увійти у господарку країни, в якій вони живуть, через підшукання праці і підмогу у влаштуванні; в) правна охорона і заступництво перед властями.

Коротко, головним нашим завданням було повести діяльність для повної розв'язки проблеми української еміґрації в Европі, як теж і розбудову Української Суспільної Служби так на терені ЗДА, як і на терені Европи.

Чи пощастило нам виконати наші завдання в нашій праці у світовому періоді?

Переселення

За останню звітову каденцію переселення до ЗДА відбувалось на основі 3-х окремих переселенчих законів, а то:

а) На основі закону про переселення Ді-Пі з 1948 р., який у секції „3 сі" (для так званих поворотців) діяв до кінця червня 1954 року і за яким апліканти прибували до ЗДА майже до кінця 1954 р. На цей закон у звітовому періоді прибуло до ЗДА старанням ЗУАДКомітету 1.039 українських іміґрантів.

б) Деяка кількість українських іміґрантів прибула до ЗДА в тому звітовому періоді на основі загального іміґраційного закону (так званого МекКаррен-Волтер Билл). Правда, апліканти на переселення на основі цього загального закону мають особистих спонзорів — своїх рідних, чи приятелів, які беруть на себе безпосереднє зобов'язання, виготовляючи потрібні афідавіти, але ЗУАДК не лише несе поміч у формі формулярів, але теж і веде часто переписку з консулярними урядами і переводить інтервенції. Ці апліканти прибували головно з Англії та інших европейських країн, але теж із країн Південної Америки (Арґентина, Бразилія і ін.) та з Австралії. Докладного числа цих іміґрантів нема, бо не всі вони в наших реєстрах. Та ЗУАДК перевів близько 600 таких переселенчих справ у звітовому періоді.

в) Головна переселенча акція звітового періоду — це акція переселення на основі закону про переселення втікачів, так званого Акту Допомоги Втікачам з 1953 року (Рефюджі Риліф Ект — 1953). Вже в час, коли підготовлялась ухвала цього закону, ЗУАДК вів пропаґанду за цим законом, як теж і підготовлявся до переведення переселенчої акції згідно з тим законом. Цей закон вимагав спершу великих зобов'язань: ашуранс на переселення мусів бути підписаний американським громадянином, як теж потрібно було затвердженого урядом праці завірення на затруднення апліканта. Потрібно було виготовляти спеціяльні формулярі для ашурансів і посвідчень на працю та переводити саме полагоджування справ в урядах. Тепер є вже деякі полегші, але й далі обов'язує, що ашуранс має підписати американський громадянин. Майже вся праця у документації та висилці ашурансів і запотребування на працю лежить на добровольчих організаціях. Тож і на ЗУАДК припав увесь тягар праці у підшукуванні спонзорів, у підшукуванні місць праці, у виготовлюванні всіх формулярів. Готові формулярі пересилається для верифікації до Державного Департаменту у Вашинґтоні, а звідтам заверифіковані ашуранси йдуть до консулярних представництв для полагодження. В консулятах пильнують справ наших аплікантів наші Представництва в Европі.

В Европі в наших Представництвах зголосилось на переселення понад 5.000 українських аплікантів. Досі ми вислали до Вашинґтону 1.430 виготовлених і повних ашурансів, що охоплюють 3.256 осіб. На наші ашуранси цього нового закону приїхало дотепер 209 родин (476 осіб). Транспорт нових іміґрантів тепер уже краще наладнаний, бо Міждержавний комітет, який займається перевозом їх, винайняв спеціяльний корабель, що служить виключно для перевозу іміґрантів.

В безпосередньому опрацюванні є тепер коло сто нових ашурансів. Ще близько 500 родин чекає на ашуранси, які ми повинні дістати для них від української громади у ЗДА.

Категорії переселенців

Апліканти, які зголошені на переселення, поділені на дві категорії:

а) давніші еміґранти, які не підпадають під допомогу американського уряду з організації ЮСЕП (Юнайтед Стейтс Ескейпі Проґрамм) і які самі мусять покрити всі кошти переселення.

б) нові втікачі з-поза залізної заслони, які є під опікою і допомогою ЮСЕП і яким оплачує кошти транспорту ця американська урядова установа.

Цей поділ на окремі дві категорії ускладнює теж і працю допомогових аґенцій, в тому числі й ЗУАДК. З одної сторони ЗУАДК мусить вести старання за признанням статусу ЮСЕП для втікачів, що їм він належиться. З другої сторони ЗУАДК мусить подбати про фонди на покриття коштів переселення тих аплікантів, які не мають допомоги ЮСЕП, бо всі вони — і давніші еміґранти і нові втікачі живуть у тих самих відносинах і однаково не розпоряджають в загальному фондами на переселення.

Для аплікантів, які не користають з допомоги ЮСЕП і які самі зобов'язані покрити кошти переселення, ЗУАДК має можливість виєднати позичку від Міждержавного Комітету для Переселення з Европи, який і веде справи транспорту іміґрантів. Ця позичка є на покриття коштів переїзду через океан, — вона безвідсоткова і довгореченцева — (до трьох років).

Ця процедура вимагає ведення окремого діловодства. Звороти позичок мусять бути ведені на окремому конті і щомісяця відпроваджені до Міждержавного Комітету в Женеві. Це не лише ускладнює, але й дуже збільшує працю канцелярії, і тому всі новоприбулі повинні точно і уважно співпрацювати із ЗУАДКомітетом, щоб не ускладнювати йому ще більше праці. ЗУАДК дозволяє на сплату позички малими місячними ратами.

ЗУАДК зробив усе, щоб якнайбільше використати новий іміґраційний закон для переселення українських втікачів-еміґрантів до ЗДА. Головна увага була звернена на здобуття ашурансів для наших аплікантів. Видано спеціяльні числа „Вістей ЗУАДК", в кожному майже випадку написано кілька, а то й кільканадцять листів до рідних чи приятелів, що їх апліканти подали, як можливих спонзорів, та й переведено велику переписку з громадами, Відділами ЗУАДКомітету та окремими громадянами відносно спонзорування. Пропаґанду повів теж ЗУАДК через українські радіопередачі в усіх майже місцевостях. У висліді цієї праці маємо близько півтори тисячі ашурансів, і ще потрібно нам коло п'ятсот, щоб полагодити справу переселення зголошених у нас українських аплікантів.

У ПОДВІЙНІ РОКОВИНИ

У 1955 році збуваються подвійні роковини: 65-річчя дитячого журналу „Дзвінок" у Львові і такого ж журналу „Молода Україна" в Києві.

З нагоди цих роковин Об'єднання Працівників Дитячої Літератури виготовило окреме звернення до українських творців слова, картини й музики на еміграції і висилає його поступово на особисті адреси.

Зміст цього заклику ОПДЛ такий:

У 1890 р. почав виходити у Львові „Дзвінок", а в 1905 р. в Києві „Молода Україна", — два журнали для українських дітей і молоді. За час свого існування до 1914 р. в цих журналах друкували свої писання для дітей майже всі, в тому і найвидатніші постаті української літератури, науки й педагогіки, як: В. Шухевич — основник „Дзвінка", Олена Пчілка — основниця „Мол. України", далі Іван Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, Л. Глібів, К. Гриневичева, Гнат Хоткевич, А. Кащенко, І. Крип'якевич, Іван Липа, К. Малицька, Ю. Тищенко - Сірий і т. д., і т. д., і їхні писання не тільки лягли в основу української дитячої літератури, але й створили — так мовити б, — її „золоту добу", досі по суті неперевершену.

Час, в якому живе тепер українська нація, куди грізніший за 1900-ті роки, і сьогодні йде куди грізніший наступ на основу нації, — на душу молодого покоління. У сучасній добі нашої історії бій за душу української дитини, зокрема на еміграції, це один з вирішальних боїв за українську духовість і за Україну взагалі, а в цьому бою одне з вирішальних завдань має рідна література для дітей і молоді.

З вереснем 1954 р. заіснував безперечно важливий і цінний момент: при щоденнику „Свобода" став появлятися єдиний загально - український журнал для дітей — „Веселка" за редакцією колегії з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, і при журналі запляннована бібліотека для дітей і юнацтва.

Сьогодні, в 65-річчя „Дзвінка" і 50-річчя „Молодої України", стає перед українськими творцями слова велике і почесне завдання: продовжати і розгортати працю творців „золотої доби" нашої дитячої літератури — завдання присвятити і українській дитині свою творчу снагу і дати їй нові мистецькі твори рідного українського слова, сповненого української духовости і змісту.

Редакційна Колегія ОПДЛ в своїм імені і в імені „Веселки" звертається до всіх творців — творців слова, картини і пісні з апелем - проханням включитися до праці для добра української дитини і молоді взагалі. Ред. Колегія запрошує до співпраці в „Веселці", просить про твори для книжкових видань, про нові дитячі пісні і картини - ілюстрації, про дружню оцінку - критику і виміну думок. Просить до цієї спільної творчої праці, яка становить одну з передумов майбутнього нації: праці для української дитини, її українського мислення та світосприймання, для вирощування її для майбутньої служби Українській Правді і Справі.

З Української Преси

ЯК ЦЕ БУЛО НАСПРАВДІ?

Про доповідь проф. Ганса Коха, як члена німецької делеґації на Московській конференції.

Два українські тижневики з Мюнхену з тієї самої дати 30-го жовтня ц. р. принесли про ту саму подію два цілком суперечні звідомлення. „Український Самостійник" у ширшій замітці п. н. „Проф. Ганс Кох про свої враження з Московської конференції" звітує про публічну доповідь директора Східньо-европейського Інституту в Мюнхені й почесного голови Німецько-українського Товариства ім. Гердера, проф. Ганса Коха, який був членом західньо-німецької делеґації, що під проводом канцлера Аденауера відбула в Москві конференцію з можновладцями СССР. Ця доповідь відбулась 17 жовтня ц. р. у вщерть повній залі Мюнхенського ратуша, при чому між слухачами були також численні представники різнонаціональних груп еміграції. У звідомленні названого часопису читаємо м. і. таке:

„Ганс Кох присвятив свою увагу питанням техніки праці німецької делеґації і техніки та методики переговорів кремлівських вожаків. Доповідач підкреслив, що совєтська делеґація відзначалася самопевністю, почуваючи, що вона стоїть на чолі могутнього бльоку 900 мільйонів людей, та що вона керує долею багатонаціональної імперії, в середині якої переходять процеси перетворення поодиноких народів в один совєтський народ. Ці, не цілком ясно сформульовані твердження, викликали серед приявних емігрантів здивування і незадоволення, якому вони й дали вислів в запитах до доповідача і в дискусії. Вияснення проф. Коха, що він своїми твердженнями про процес творення одного совєтського народу і про заступництво Кремлем 900 мільйонів людей дав вислів не своїм власним переконанням, але переконанням Булґаніна, Хрущова й інших, приявні прийняли гарячими оплесками".

Дальше у тому звідомленні говориться про цікаві завваги проф. Ганса Коха на тему зусиль майбутнього західньо-німецького амбасадора в Москві видобути на волю ще коло 100,000 німців, які — за німецьким підрахунком — знаходяться в Совєтах, і про заяву Аденауера в справі шанування Західньою Німеччиною права політичного азилю. Головував на тому зібранні міністер праці Вальтер Штайн, який заапелював до німців ставитись з більшою пошаною до втікачів із Сходу та здобувати собі між ними приятелів в ім'я майбутніх взаємин.

Про ту саму справу звітує „Шлях Перемоги" у великій статті „Дивні тези й обережні враження" — зовсім інакше.

„. . . На думку доповідача — читаємо там — в Совєтському Союзі йде під сучасну пору широко закроєний процес стоплювання, амальґанізації поодиноких націй, народів і племен в один великий совєтський нарід. Тому, що на думку доповідача, як історично, так теж біологічно росіяни є панівною нацією Совєтського Союзу, поняття совєтського народу на ділі рівняється поняттю російського. Інакше кажучи, в Совєтському Союзі проходить процес успішної русифікації, який, на думку доповідача, може в майбутності довести до повної етнічної і культурної уніфікації теперішніх просторів Совєтського Союзу . . ."

Приписавши таким чином переконанням самого проф. Ганса Коха всі ті твердження і тези, відомі власне з совєтської національної політики і пропаґанди, автор статті в „Шляху Перемоги", Мирослав Стиранка, не згадує ані словом про дуже істотну заяву проф. Коха, підкреслену товстим друком в „Українському Самостійнику" (що це не його погляди, а совєтської верхівки), і всю свою статтю присвячує полеміці з отими твердженнями.

Читач обох тих звідомлень збентежений їх суперечністю, тимбільше, коли взяти до уваги, що проф. Ганс Кох — це один із найкращих европейських знавців національно - політичних відносин і відомий приятель українців та їх визвольного руху.

Голос Читача

ЩЕ ПРО МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО І ПРАВОСЛАВ'Я

Недавно надрукував на сторінках „Свободи" наш невтомний бібліограф і мемуарист дир. Вол. Дорошенко цінну працю на тему відношення Митрополита Андрея до православ'я і православних. До тієї китиці хочу вплести й від себе квіточку, яка — хоч може дрібненька і дещо прив'яла — не втратила нічого й до нині із свого запаху.

В часі поміж першою і другою світовими війнами мав я нагоду побувати декілька разів під час ферій на Волині, в луцькому і дубенському повітах. Востаннє був я там на місяць перед вибухом другої війни. На приходстві в Страклові коло Дубна знайшлися за столом при чашці чаю п'ять сусідів - православних священиків. І поплила щира, невимушена розмова про місцеві господарські, громадські і церковні справи, а далі і про загальну політичну ситуацію. Переважали сумні настрої, бо мало було причин до радости.

Поляки — здебільша шовіністи й імперіялісти, ніколи не грішили надмірним державницьким розумом. Вони, виховані на ідеології Дмовського, гарячі визнавці т. зв. *яґайлонської ідеї*, були глухі й сліпі на довколишню дійсність. А від останніх „сукцесів" перевернулося їм зовсім в голові. Вони ж вимогли на Чехословаччині (в її найскрутнішу годину!) відступлення клаптика спірної території т. зв. Заользя, допомогли дипломатично і мілітарно знищити молоденьку українську державність в Карпатській Україні і встановити спільний польсько-мадярський кордон, а вкінці добилися декларації Англії і Франції про негайну мілітарну допомогу на випадок будьякого нападу на Польщу. Маючи до того в кишені вже давніше підписаний пакт про неаґресію з Сов. Союзом, поляки побренькували шабельками, вимахуючи ними бундючно в бік Берліну.

Коли таку „моцарствову" поставу зайняли вони супроти своїх, в ніякому разі не слабих сусідів, то чого ж можна було сподіватися від їхнього відношення до т. зв. національних меншин, себто до понад третини мешканців - неполяків, яким, не питаючи їх про їхню волю, накинено версальським а опісля ризьким договором *польське* ярмо.

Найгрізнішою для поляків була українська близько 7-ми мільйонова „меншина", але з нею гадали вони дати собі раду впродовж 25 років, себто десь коло 1943 р. за рецептою відомого україножера Грабського так, щоб і сліду з них не зашилося. Вправді не так то легко прийшлося полякам реалізувати цей плян на терені Галицької України, якої населення мало вже за собою доволі довгий шлях змагань в умовах конституційної держави за національне самозбереження, змагань завершених Листопадовим Зривом і героїчною боротьбою за свою державність. За те з тим більшою фурією кинулися вони на дещо „м'якшу" Волинь. В першу чергу вони відгородили її від Львова т. зв. сокальським кордоном, а далі все пішло як з нот. Вся адміністрація в руках поляків. Шкільництво спольщено й обсаджено також самими поляками. Велика земельна посілість в руках польських дідичів, а частинно розпарцельована поміж мазурів. Український селянин не міг навіть від рідного брата відкупити кусень землі без дозволу земельного уряду. А той уряд з-правила такого дозволу не-полякам не давав. На Галицькій Україні важливим заборолом українського національного духа була церква. Але на Волині православна церква не могла відіграти тієї ролі. Позбавлена опори, що її мала греко - католицька церква вже з самого титулу її приналежности до Риму, православна церков на Волині була формально під юрисдикцією, вповні від польської влади залежного, варшавського митрополита Діонісія, а фактично здана на ласку й неласку делеґата польського міністерства віровизнань. Вправді на Волині поляки ще не палили ані не висаджували в повітря православних святинь, як це діялося вже на сусідній многострадальній Холмщині, але так і видно було, що і православна церква і її духовенство були ледве толеровані до якогось часу. Польська влада вмішувалася все більше в церковні справи. На її вимогу православне духовенство мусіло провадити всі церковні книги і взагалі все діловодство тільки в польській мові, а в останньому часі почали вже вимагати, щоб і проповіді говорити по-польськи.

— Така то наша дійсність — нарікали зажурені пан-отці.

— А чого ж ви — вмішався я — слухаєте таких розпоряджень? Чому не ставити хоч би пасивного спротиву? Ось і у нас, в Галичині, домагається польська адміністраційна влада, щоб духовенство вело метрикальні книги в латинській мові. Неслухняних карають тюрмою. І щож? Українські священики відсиджують по 3 дні тюрми і далі виставляють метрики в українській мові.

—Не штука вам — відповідають мої співрозмовці — ваше духовенство під національним оглядом монолітне, тримає одну лінію і втішається широкою підтримкою своїх вірних і що найважливіше! — воно має великого Владику, який його гідно репрезентує і боронить і з яким мусить рахуватись навіть польська влада. Якби ми мали такого Шептицького, то й на найтяжчі жертви не страшно було б піти! От людина! Ну, прямо святий! Він не зважаючи на те, що сам є католицьким архипастирем, бере в оборону навіть переслідувану в Польщі православну церкву! Як радо пішли б ми під руку такого Владики!

Розкрилися душі моїх пан-отців, а далі вони просто звернулися до мене з проханням: — Ось ви вертаєтеся завтра додому. Відвідайте Митрополита, поклоніться Йому від нас і просіть, щоб прийняв нас до своєї церкви.

Признаюся, що така несподівана пропозиція заскочила мене. Але на настирливі прохання цих добрячих людей, доведених майже до одчаю їх безнадійною ситуацією, не міг я не обіцяти їм тієї прислуги, а — раз обіцявши — треба було й слова дотримати.

І на другий день знайшовся я вже в Св. Юрі, де в почекальні митрополичої палати записався на авдієнцію. Згодом доволі велика, слабо освітлена ждальня заповнилася може з двадцятьма особами, переважно священиками, які прибули з різних сторін краю шукати ради-поради у свого Владики.

Жду нетерпеливо, а серце б'ється мов навіжене. Як прийме мене Владика, якого я ще досі ніколи не бачив, хіба на картині?

Вкінці прийшла моя черга і я вступив у другу велику кімнату. За довгим, темним дубовим столом побачив я могутню, кремезну постать Владики. Його велику голову огортало буйне сиве волосся. Я привітав Його християнським привітом, а Він усміхнувся ласкаво і, вказуючи на порожнє крісло, сказав: Сідайте і розкажіть з чим Господь приводить вас до нас!

Я сів і почав оповідати про недолю православної церкви на Волині, про переслідування, яких зазнають її вірні і духовенство і про прохання п'ятьох панотців з дубенського повіту.

Владика слухав терпеливо, а коли я скінчив, сказав: — Дякую вам за ваш труд і добру волю послужити нашій церкві. Але я мушу вашому проханню відмовити. Нам перебіжчиків не треба. Перекажіть своїм приятелям, що я знаю добре про терпіння Православної Церкви, її вірних і духовенства. Я працюю для об'єднання наших Церков і вір'ю, що воно напевно прийде. Але заки це наступить, хай вони залишаються на своїх місцях і як добрі, прикладні пастирі не покидають стада!

Авдієнція скінчена. Заходяче сонце заглянуло у вікно і своїм промінням осяяло голову Владики, замінюючи Його сиве волосся в золотий ореол. Я не міг відірвати очей від цієї голови.

Я подякував за авдієнцію і винувато заглянув у Його великі блакитні очі. Але я не побачив там докору, тільки багато розуму і знання, багато такту, гідности й ласкавости, а найбільше любови.

І. Василишин.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

Відзначено 25-ті роковини смерти славної пам'яті сотника Ю. Головінського.

Заходами Відділів ОДВУ, УЗХ та МУН у Шикаґо та за співучастю місцевого Т-ва Українських Комбатантів відзначено в суботу, 29 жовтня ц. р. 25-ті роковини мученичої смерти бл. п. Юліяна Головінського, сотника УГА, видатного революційно - визвольного діяча, співосновника і крайового команданта Української Військової Організації у Західній Україні.

Після Панахиди за упокій душі Покійника, у церкві св. о. Николая, до якої співав хор „Сурма", відбулася у залі школи св. о. Николая Жалібна Академія, в якій взяло участь біля 250 осіб.

Програму відкрив коротким словом інж. Ю. Дачишин, голова Громадського Комітету свята. З черги говорив сотн. Тимцюрак, який у своїй доповіді змалював сотн. Головінського, як військовика — сотника і потому команданта VI. Бриґади УГА, зразкового бойовика й командира.

Центральною точкою Академії була доповідь д-ра З. Книша з Торонта, одного із найближчих співробітників Покійника, у красвій команді УВО, та автора книги про сл. п. сотн. Головінського („Дух, що тіло рве до бою", Вінніпеґ, 1951). На тлі картини 1920-их років, невідрадного міжнародного положення й внутрішнього стану українства, доповідач змалював небуденну постать Ю. Головінського, як організатора й провідника підпільної УВО, людину, — що вміла поєднати холодну аналізу політичної дійсности із візією й емоційним магнетизмом провідника, далекозорість із кипучою активністю, героїзм із рідкісною особистою скромністю. Аналізуючи діяльність Ю. Головінського, д-р Книш широко з'ясував обставини народження й росту УВО та її пізніше влиття в ОУН, вказуючи на видатну ролю Покійника у покладенні основ під масовий націоналістичний *український* рух.

Кінцевими точками програми були деклямація С. Сушка „На вічну ганьбу Польщі" (О. Бабія) та „Аве Україна" (Т. Курпіти), яку з чуттям рецитувала п-і М. Гарасовська-Дачишин.

Академію закінчено піснею „Не пора".

Після Академії відбулася у залях „Української Бесіди" товариська зустріч д-ра З. Книша та інших позамісцевих гостей із місцевим громадянством.

Б. Б.

Ню Йорк, Н. Й.

ТОВАРИСЬКА ВЕЧІРКА ХОРУ „ДУМКА"

В минулу неділю відбулася в великій залі Народного Дому в Ню Йорку дуже мила товариська вечірка, влаштована Українським Хором „Думка" — для своїх членів та запрошених гостей, прихильників і любителів хорошого мистецтва.

Вечірка, що її відкрив голова Т-ва, д-р В. Карпевич, проходила під кличем: „Чому ми співаємо", — і на цю тему висловив багато глибоких і оригінальних думок д-р Микола Шлемкевич. Під час гутірки, при чаю і „солодкому", численно зібрані гості насолоджувались ще концертом колядок Хору „Думка", записаних на звукозаписувачі архітектом Ястрембським, що є вірним і „випробуваним" приятелем Хору від самого початку його існування.

Потім відбулися танці, в яких взяло участь багато молоді, з рядів якої, довідуємось, прибуває раз-у-раз до Хору нове „поповнення".

Управа Хору „Думка" плянує влаштовувати частіше такі імпрези, щоб пожвавити в зимовому сезоні наше товариське життя і нав'язати тісніший контакт з громадянством.

(К).

ЩЕ ПРО ЗБОРИ ДИРЕКЦІЙНОЇ РАДИ УКК

До повідомлення про збори Дирекційної Ради УКК, поміщеному в „Свободі" з 22-го листопада, слід додати, що між звітодавцями на тих зборах був *п. Й. Лисогір*, який звітував в імені та про працю комісії для справ молоді.

УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ПРИ НТШ в ЗДА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

знання України володіє доброю мовою, а при тому знає англістику та Америку. Таких студентів нам треба! Сьогодні Шкільна Рада при УККА завідує 42 школами й курсами українознавства з 1800 учнями та 130 учителями, але при тому постійно відчуває недостачу таких жертвенних фахівців, які могли б вникнути в найдальші закутини нашої іміґрації та принести їм живе слово, а американцям правду про Україну. В майбутності багато з нас покине свою українознавчу працю через свій вік та неміч. Хто ж тоді прийде на опорожнені місця?

Отже, треба нам тут Університету *українознавства*, щоб не скінчило воно своє існування на нас! Треба нам також нових гуманістів, дослідників України, бо як їх не буде в майбутньому, то Дім української культури опустіє колись, опустіють бібліотеки українознавства та музеї.

Ми не заперечуємо того гарного й великого значення катедр українознавства на американських університетах та в колеґіях. Але не можна сховати тої дійсности, що їх мало, що оплати відстрашують наших молодих студентів, що при сьогоднішних умовах і не можна мріяти про їх всебічність в ділянці українознавства. Тим часом в УУ викладають і викладатимуть професори, доценти й лектори, члени Асоціяції, давні викладачі Українського Вільного Університету, дякуючи тільки небагатьом добродіям. Віримо врешті, що в біжучому році жертвенність громадянства на НТШ дасть змогу продовжати це велике діло науки.

● **Канада** погодилась позичити Норвеґії три воєнні кораблі для боротьби проти підводних човнів.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, які відбулися дня 16-го листопада 1955 р., на „Союзівці" в Керґонксон, Н. Й.

На нарадах були приявні члени Екзекутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника М. Пізнак, заступниця головного предсідника Геновефа Жеребняк, головний секретар Г. Герман, і головний касир Р. Слободян.

Збори відкрив о год. 11:30 рано головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

КУПНО БОНДІВ. Закуплено отсі бонди:

Tennessee Gas Transmission Co., 1st Mtge Pipe Line Bonds, 3⅞% за	$50,530.00
Middlesex County Sewerage Authority, Sewer System Bonds за	45,000.00
Public Service Electric & Gas Co. of N. J. 3½% за	76,629.75
Hydro-Electric Power Commission of Ontario, 3½% за	59,850.00

ВІДКЛИКАНІ БОНДИ, Одержано за відкликані бонди:

Aluminum Company of Canada, Ltd.	4,052.40

МОРҐЕДЖІ. Уділено такі морґеджі:

R. Zeleney and W. Litynsky, Windsor, Ont., Canada	$ 6,000.00
Ukrainian National Home of Buffalo, N. Y.	10,500.00
Carlo and Josephine Verni, Jersey City, N. J.	37,000.00
Osyp and Nadia Mazurok, Edmonton, Alta., Canada	5,000.00
Nicholas and Tania Syrotiuk, New York, N. Y.	30,000.00

РЕАЛЬНОСТІ. Спродано такі реальності:

248 Sip Avenue, Jersey City, N. J. за	52,000.00

„СОЮЗІВКА". В цілі уліпшення будинку „Веселка" рішено поробити відповідний ремонт. Крім того визначено місце на табор і басейн для дітей.

На цім вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори о годині 5:00 ввечорі.

Г. Герман, гол. секр. УНСоюзу

ПОВІДОМЛЕННЯ ЗУАДК

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет цим доводить до відома, що оголошувані ним фінансові претенсії за переселення до ЗДА відносяться лише до іміґрантів, які прибули до ЗДА старанням ЗУАДК, а не до їхніх спонсорів.

Це оголошення ЗУАДК подає в зв'язку з листами спонсорів до Комітету.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa. — U.S.A.

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ В АМЕРИЦІ
повідомляє, що
в суботу, дня 3-го грудня 1955
В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ
при 2 Іст 79 вул., (ріг 5-ої Евеню) в Ню Йорку
відбудуться
ШИРШІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ ТОВАРИСТВА
Початок о год. 7-ій вечора.
Управа Т-ва

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНО - МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
в суботу, 3-го грудня 1955 р.
улаштовує
в залі "JUNIOR HIGH SCHOOL" Ave. B між 4-6 вул.
Восьмий Літературно - Мистецький ЯРМАРОК
В ПРОГРАМІ ВЕРУТЬ УЧАСТЬ:
Сопрано — ІЗАБЕЛЛА ОРЛОВСЬКА
Балерина — РОМА ПРИЙМА
Письменниця — МАРІЯ СТРУТИНСЬКА з Филаделфії
Флейтист — ВОЛОДИМИР БАБЯК
Поет — БОГДАН КРАВЦІВ
Тенор — ВАСИЛЬ МЕЛЬНИЧИН з Шикаґо
Письменник — ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ
Письменник — МИКОЛА ПОНЕДІЛОК
Журналіст — БОГДАН РЖЕПЕЦЬКИЙ
Композитор — МИКОЛА ФОМЕНКО
Акомпанюють: ІВАННА ПРИЙМА і ЄВГЕНІЯ ЧАПЕЛЬСЬКА
Конферансьє — ЛЕВ ЛЕПКИЙ
• Початок о год. 7:30 вечора. •

НОВІ ВИДАННЯ:
ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ НОВЕЛЬ
У Виданні Наукового Т-ва ім. Шевченка
32 новелі — 354 стор. — Ціна $3.00

ТВОРИ М. ГОГОЛЯ
Том I - II в полотняній оправі $3.75
Замовляти:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ДЛЯ ДІТЕЙ!
Нова збірка віршиків.
К. ПЕРЕЛІСНОЇ
„ОЙ, ХТО ТАМ?"
21 віршик! Багато малюнків!
Ціна 80 цт.
Замовляти:
"SVOBODA"
83 Grand St, Jersey City 3, N. J.

Вже появився і є в продажі
2-гий РІЧНИК
„ШЕВЧЕНКО"
Збірник статтей про поета. Видання УВАН.
ЦІНА 70 Ц.
Замовлення враз із належитістю слати на адресу:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street,
JERSEY CITY 3, N. J.

● **КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ** ●

„ЕЛЬДОРАДО" У В-ві „СВІТ", яке було добре представлене на виставі української книжки в Ніцці, щойно вийшла друком коштовна книга „ЕЛЬДОРАДО", — що містить вибрані твори Ів. Котляревського, П. Гулака-Артемовського, Л. Боровиковського, Є. Гребінки, Л. Глібова, Ів. Франка, Б. Грінченка, Вол. Самійленка, С. Пилипенка та інш. Ціна книги — один долар або його рівновартість в іншій валюті. Замовлення слати на адресу: Mr. IVAN MANYLO, 4635 N. 12th Street, Philadelphia 40, Pa. — USA

Спорт

„КРИЛА" ПЕРЕМАГАЮТЬ „СЛОВАКС" 5:2 (3:1)

Шикаґо 20 листопада, 55 р. — У першій рунді змагань за аматорську чашу Америки „Крила" зустрілися з дружиною найвищої місцевої кляси — „Словакс". Не уважаючи на те, що „Словакс", кількакратний мистець Шикаґо переживає легку кризу через відхід деяких змагунів, все ж таки заповідався грізним противником сумівської одинадцятки з нижчої кляси.

90 хвилин гри при низькій температурі, снігу та болоті на площі з вислідом 5:2 повністю віддзеркалює перебіг гри.

Сильний старт „Крил" накидає словакам оборонну гру. Вже в третій та п'ятій хвилинах падуть точні стріли на ворота противника, які і здобувають провадження для „Крил". Конто відкриває у прориві Мирон Дахнівський, а його брат Ігор потім секундує йому. Він же ж через 10 хвилин підносить рахунок до трьох. В першій половині, граючи проти сильного зимного вітру дають собі раду з противником, болотом і холодом. Умовини на площі від'ємно впливають на сам позем змагань. Словаки здобувають перші ворота у підворітному замішанні. Через декілька хвилин суддя признає їм карного, що його обороняє щасливо Славко Скочиляс. Молодий, надійний воротар „Крил" протягом п'ятьох зустрічей пропустив лиш 4 ґолі та не має при тому ні одних програних змагань. Друга половина не приносить жадних більших змін. Сильні наступи словаків мають лише хвилеву перевагу. Ігор Дахнівський — стрілець дня — здобуває четверті ворота, а Стах Петрів для певности посилає в сітку ще одні. Противник на 10 хв. перед кінцем змагань устійнює вислід дня 5:2.

Заслуженими переможцями з площі сходять „Крила". Усі змагуни грали жертвенно і це причинилося до успіху. На вирізнення заслуговує середущий напасник Павло Надзікевич — працьовитий як завжди та один з найпевніших філярів нападу. Ігор Дахнівський на лівому лучнику вміло викінчував акції, а Славко Перун на лівій обороні успішно ліквідував пробої словаків.

Перемогою над „Словакс" сумівська одинадцятка закваліфікувала себе до чергової рунди, в якій зустрінеться з „Левами". Змагання заповідаються незвичайно цікаво. Це будуть перші повні змагання цих обох українських команд від часу їх існування. Чи запишуть „Крила" у свою історію ці змагання як перемогу над минулорічним українським мистцем Америки? Перед собою мають тяжкий змаг а переможе кращий.

В. К.

● В Канаді публічна опінія протестує проти приїзду до тієї країни архиєпископа Бориса з Москви та його трьох помічників. Ніхто не знає, коли і де вони мають прибути, бо про це знають тільки представники Об'єднаної Церкви Канади, яка має бути господарем цих совєтських гостей.

Хроніка українського життя

В Голляндії

УКРАЇНЦІ В ГОЛЛЯНДІЇ

Конкретне число українців, які живуть в Голляндії, важко подати. Єдина українська організація в цій країні — Об'єднання Українців у Голляндії (ОУГ) охоплює понад 50 українців. Крім цього є ще велике число українських жінок, які повиходили заміж за голляндців. ОУГ поставило собі за ціль плекати між членами українські традиції та співпрацювати з іншими українськими громадськими центрами у вільному світі. Політичної діяльности українська громада Голляндії не провадить. Це роблять тільки поодинокі українці в порозумінні з українськими політичними чинниками поза Голляндією. П. О. Кушпета дає великий вклад в працю українців Голляндії. Він живе в місці осідку Високої Економічної Школи Тільбурґу, де закінчує студії теоретичної економії. Все таки наука не перешкоджає йому брати живу участь в громадському житті ОУГ, як також в завнішньо - політичному. Перебуваючи майже у виключно голляндському середовищі, п. Кушпета має змогу здобувати прихильників серед того середовища українській визвольній справі.

Постава голляндців до української справи є наскрізь прихильна. Пан Кушпета співпрацює в голляндській „Католицькій Енциклопедії" вже чотири роки, і саме тепер вийшла 25-та частина цього твору, це значить остання.

В Швеції

СВЯТО ПОКРОВИ В СТОКГОЛЬМІ

Українська громада в Стокгольмі урочисто відзначила день Покровительки української зброї — свято Покрови. У великій, гарно прибраній міській залі, відкрив свято голова Української громади п. Бутко, вітаючи присутніх. Відповідний реферат відчитав п. Яків Пікулик, настроєву деклямацію виголосив п. Бойко, п. Горват відчитав уривок з сумівської газети, п. Ґарбар відчитав святочну статтю з „Сучасної України". У мистецьку програму свята входили виступи хору із давніми, козацькими як теж з модерними, українськими повстанськими піснями та маршами. На закінчення свята п. Костів виголосив коротку промову, закликаючи усіх українців, без різниці переконань для об'єднання своїх визвольних зусиль, бо наближається час великої, історичної проби для українського народу так в межах, як і поза межами Батьківщини. Свято закінчилось відспіванням національного гимну. Варто відмітити, що шведське радіо зацікавилося українськими хоровими продукціями і постає можливість, що стокгольмський хор виступить з українською піснею в тамошній радіовисильні.

В Бельгії

СВЯТО ПОКРОВИ В ЛЬЄЖ

Заходом Т-ва кол. українських вояків у Бельгії в Льєж влаштовано дня 16 жовтня 1955 р. в одній з найкращих заль міста свято Покрови при численній участі українського громадянства Льєж і околиць. В обидвох українських Церквах, а саме в католицькій о. радник Фуканчик і в автокефальній о. Тимофій відправили святочні Богослужби та молебні за впавших героїв визвольної боротьби України. Зокрема згадано в обидвох церквах воїнів леґендарної УПА.

Свято відкрив голова Товариства пор. Ф. Шрайтер, вітаючи присутніх короткою промовою. Обширну доповідь виголосив сотник Бидловський, підкреслюючи символічне значення Покрови для української зброї. І. Стахій в своїй доповіді заакцентував українську визвольну боротьбу та її цілі, підкреслюючи як великий позитив, що Україна не сама, а в спільному фронті численних народів Східньої Европи та Азії бореться проти російсько - большевицького імперіялізму. Концертову частину свята виповнили виступи п. Ол. Смачука, який при бандурі гарно відспівав кілька стрілецьких пісень, викликаючи в слухачів зворушливу реакцію. Співом національного гимну закінчено це скромне, але вдало влаштоване свято.

В Німеччині

ОРГАНІЗУЮТЬ СПІЛКУ УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ У НІМЕЧЧИНІ

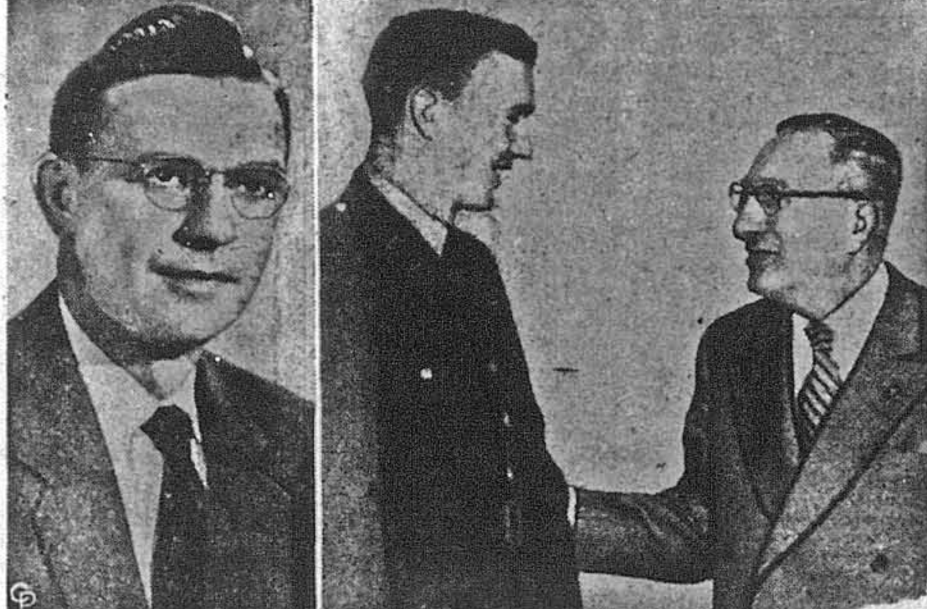
В першій половині жовтня ц. р. українську громаду Німеччини відвідав визначний діяч і організатор українського професійного руху на еміґрації Іван Попович, з Парижу. Він, як відомо, очолює Конфедерацію Українських Вільних Професійних Організацій (КУВПО) та є почесним головою Об'єднання Українських Робітників у Франції і вже роками присвячує всю свою енерґію організації українського світу праці.

Ціллю поїздки Івана Поповича до Німеччини було запізнатися ближче з проблемами українських робітників у Німеччині та евентуально започаткувати організування Спілки Українських Робітників в Німеччині. Після відвідин різних установ та окремих діячів у Німеччині Іван Попович запросив на 11-го жовтня ц. р. всіх працівників українських установ та підприємств на нараду, на якій виголосив інформаційну доповідь про український профспілковий рух на чужині. Після доповіді відбулася дискусія, в якій всі присутні, приналежні до різних політичних і світоглядових груп, висловилися за конечністю зорганізувати українське робітництво також в Німеччині.

Щоб не відкладати цю важливу справу задалеко, вирішено ще того ж вечора створити Організаційний Комітет Спілки Українських Працівників в Німеччині, в склад якого ввійшли: доц. Іван Шабельський, мґр. Ярослав Бенцаль та Дмитро Миськів. Крім того, запрошено до Комітету представників обох наших Церков.

● В Альжирії, так само, як в Марокко, збільшився революційно-партизанський рух. Впродовж останніх 24-х годин французьке військо й поліція вбили 30 арабських партизанів і терористів. Найнеспокійніше тепер у департаменті Константін.

БЕРЛІНСЬКІ КОМУНІСТИ ПРИДЕРЖАЛИ ДВОХ КОНГРЕСМЕНІВ

Східньо-німецька поліція придержала і тримала під дулом револьвера на протязі чотирьох годин двох американських конґресменів Гаролда Ц. Остертаґа (праворуч: розмовляє з представником військової влади пор. МекКіном) з дружиною та конґресмена Едварда Боленда (зліва), які переїжджали через совєтську зону Берліну.

Президент обіцяє тільки обмежену допомогу шкільництву

Вашингтон. — Президент Айзенгавер вислав сфільмоване звернення на Конференцію для Справ Виховання, яка відбувається в Білому Домі. В цьому зверненні Президент заявив, що федеральний уряд зможе дати тільки обмежену допомогу шкільництву в окремих стейтах, бо про добрі школи повинні дбати разом місцеві самоуправи, стейти і федеральний уряд. В цій Конференції бере участь коло 2,000 делеґатів, які репрезентують всі 48 стейтів і американські території. Віце-президент Ричард М. Ніксон заявив, що федеральний уряд передбачає ще деяку додаткову допомогу на шкільництво в окремих стейтах і територіях. Але і він додав, що надто велика федеральна допомога шкільництву була б одночасно і федеральною контролею над шкільництвом, а це було б шкідливе для американського народного шкільництва, яке тепер втішається великою автономією в окремих стейтах.

Невеселі діла на Донбасі

Становище у вугільних копальнях Донбасу, що так непокоїть Кремль, ніяк не кращає. Про це можна довідуватись з окремих дописів місцевих кореспондентів. І так, у „Радянській Україні" з 23 вересня читаємо: „З місяця квітня бриґади прохідників почали розпадатися, кількість їх зменшилася. Обком погодився з організацією авралів для ліквідації заборгованости продукції, яка утворилась в трестах від початку року, не заперечував і проти корочення обсягу підготовчих робіт. У штурмові дні тресті виконували завдання у видобутку вугілля на 120-130 відсотків, а вже в найближчі два-три дні після цього рівень видобутку відразу падав на 85-90 відсотків. П'ять трестів так і не зліквідували своєї заборгованости, а в наступному місяці і по решті трестів „з'їдено" те, що вдалося виштурмувати. За півроку область не додала країні сотні тисяч тонн вугілля, а за вісім місяців — уже 730 тисяч тонн. З дев'яти трестів лише один виконав програму.

● Европейська Стально - вугільна Спільнота, до якої належать 6 держав: Франція, Західня Німеччина, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ, виступає з проєктом піддати її віданню справу експлуатації атомової енерґії для мирних промислових цілей. Як арґумент подається факт, що ЗДА видали на атомові досліди $15 більйонів, Англія півтори більйона долярів, а Франція лише коло $200 мільйонів, ото ж західньо-европейські континентальні держави не мають просто грошей, щоб розбудовувати цей промисл роздрібненими фондами.

● Індія прийняла пропозицію Совєтів, що вони „допоможуть" зорганізувати Технологічний Інститут в Бомбаї, своїми грішми, науковими силами й лаштунками. Спонзором того Інституту є ЮНЕСКУ, себто одна з установ Об'єднаних Націй (Організація ОН для справ Виховання, Науки й Культури). Совєти зробили свою пропозицію ще перед виїздом Хрущова й Булґаніна, де вони засипали Індію своїми офертами на допомогу Індії.

УВАГА СЕКРЕТАРІ ВІДДІЛІВ!

Згідно із статутом УНС, усі річні збори Відділів УНС, як і звідомлення з тих зборів повинні бути проголошені своєчасно в Союзовому органі, „Свободі".

Для швидкого, точного і правильного проголошування тих зборів та їх вислідів, прохаємо ВШСекретарів Відділів:

1. Надсилати оголошення річних зборів якнайшвидше, бодай два-три тижні наперед;

2. Писати чітко і виразно, щоб друкар не потребував розшифрувати Вашого письма і здогадуватись, коли збори мають відбутись, в якій залі і годині та не потребував здогадуватись імен і прізвищ урядовців, та витрачати час на їх перевірку в картотеках УНСоюзу.

3. Подавати тільки те, що найконечніше та що вимагає статут.

4. Маючи тепер до розпорядження щомісячну окрему картку на матеріяли УНС у „Свободі", дуже прохаємо подбати, щоб із річних зборів був приготований та пересланий до Редакції відповідний звіт — опис зборів, їх перебігу та висліду. Побажані були б теж і фотографії, але під умовою, що Відділ покриватиме кошта виробу кліш (приблизно 5 долярів за клішу).

РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПІТСБУРҐ, ПА. — Відд. 96 повідомляє, що річні збори відбудуть в неділю, 4-го грудня, о год. 3-ій пополудні в УНДомі, 723 E. Carson St., South Side. На зборах буде вибір нової управи на 1956 р., тому присутність всіх обов'язкова. По нарадах промовлятиме на Союзові теми, організатор Д. Вілецький.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Т-во ім. М. Драгоманова, Відд. 181 повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 3-го грудня, о год. 6-ій веч., в Укр. Домі в Cumberland Hill, R. I. З огляду на важність зборів, присутність всіх членів обов'язкова. — В. Любинський, секр.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, в члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

Членство в Українському Народньому Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

Посмертна Згадка

ІВАН ПАЛАГНЮК, член Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 85 УН Союзу в Гейзлетом, Па., помер 17-го листопада 1955 р. Покійний був членом 30 років. Походив з Іванс, пов. Заліщики, Україна. Полишив в смутку дружину і 5 дітей, сина Володимира, який є артистом в Галивуд і є членом нашого Відділу. Похорон відбувся 21-го листопада до Укр. Церкви св. Арх. Михаїла. — В. Н. П.!
О. Костюк, секр.

НИКОЛАЙ ГАВРИШ, член Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 267 УНСоюзу в Вестбури, Л. Ай., Н. Й., помер по довгій, тяжкій недузі 19-го листопада в 61 р. життя. Покійний походив зі села Ганчарів повіт Городенка, Західна Україна. Вступив до Союзу 1918 р. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Катерину, замужну дочку Анну, зятя і одну внуку. Похорон відбувся 22-го листопада з похор. заведення до Укр. Православної Церкви Преч. Діви Марії в Гіксвіл при участи Родини, Членів і Знайомих. Покійного поховано на вічний спочинок на цвинтарі Plain Lawn, Hicksville. — В. Н. П.
К. Дідух, секр.

ГРИГОРІЙ СИДОРКО, член Відд. 325 УНСоюзу в Бруклин, Н. Й., помер несподівано при праці 18-го листопада 1955 р., проживши 68 р. Покійний родився в селі Двірці, пов. Жовква, Галичина. Був примірним членом та щиро жертвував на народні і церковні цілі. Залишив в смутку дружину, 5 синів і 12 внуків. Похорон відбувся 22-го листопада від похор. заведення до церкви при асисті 2 священиків а відтак на цвинтар св. Івана на вічний відпочинок.— В. Н. П.!
П. Малицький, секр.

ТАРЗАН, ч. 3581. Пропозиція

— Маю для вас пропозицію, — сказав Лазар. — Ми можемо один одному прислужитися...

— В джунґлях живе на волі втікач; це американець — дуже небезпечний. Я хочу його зловити.

— Комендантові це не вдалося, бо він слабовільна людина. Людина з вашою силою матиме успіх.

— Приведіть мені цього американця і я скасую оскарження проти вас. В противному разі, — посміхнувся він, — вас судитимуть за вбивство!